

ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยผู้สอนชาวไทย¹

ยุพกา ฟูกุชิม่า*

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

Students' Expectations and Satisfaction toward being taught Japanese Listening-Speaking by a Thai Teacher

Yupaka Fukushima*

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 30 October 2022

Revised 22 February 2023

Accepted 25 July 2023

คำสำคัญ

ความคาดหวัง

ความพึงพอใจ

รายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่น
ผู้สอนชาวไทย

* Corresponding author

E-mail address:

thumykf@ku.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยผู้สอนชาวไทย กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 26 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สำหรับการใช้อย่างไรของผู้สอน กลุ่มเป้าหมายร้อยละ 73 คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก และร้อยละ 27 คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นควบคู่กับภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอน สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียนที่กลุ่มเป้าหมายคาดหวัง 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การฟังจับใจความ (2) การฝึกโต้ตอบสนทนากับเพื่อน และ (3) การฝึกออกเสียง ด้านความพึงพอใจ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1” ในระดับมากที่สุดโดยกิจกรรม 3 อันดับแรกที่กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ การพูด speech 3 นาที การเล่นเกม และการเขียนสะท้อนคิด นักศึกษากลุ่มเป้าหมายคิดว่าบรรยากาศในชั้นเรียนผ่อนคลายเป็นกันเอง กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย สนุกสนาน ทำให้รู้สึกอยากเรียน

¹ งานวิจัยนี้ได้รับหนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยแบบยกเว้น จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (COE No. COE64/034) เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2564

Keywords:

expectations,
satisfaction,
Japanese listening-speaking
class,
Thai teacher

Abstract

This study examines students' expectations of and satisfaction with a Japanese listening-speaking course taught by a Thai teacher. The research participants were 26 freshman Japanese major students. The analysis showed two major findings. First, regarding the students' expectations toward the teacher's language use, 73% of students expected the teacher to use Japanese language as the main medium of teaching, and 27% of students expected the teacher to use both Japanese and Thai. The top three expectations for classroom activities were: (1) listening comprehension, (2) conversation practice with friends, and (3) pronunciation practice. Second, regarding students' satisfaction, the results showed that they were satisfied with a Japanese listening-speaking class taught by a Thai teacher at a high level. The top three of students' most satisfying classroom activities were: (1) 3-minute speech, (2) playing games, and (3) writing a reflection paper. Most of the students thought that the classroom atmosphere was relaxed and friendly. The classroom activities were diverse, enjoyable, and encouraging for their learning motivation.

1. บทนำ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำเป็นต้องศึกษาทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหา เช่น ตัวอักษร คำศัพท์ ไวยากรณ์ และต้องฝึกฝนส่วนที่เป็นทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้สามารถใช้ภาษานั้น ๆ ได้ การจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปจึงมีทั้งครูเจ้าของภาษา (native teacher: NT) และครูชาวต่างชาติ (non-native teacher: NNT) ในกรณีของภาษาญี่ปุ่น หมายถึงผู้สอนชาวญี่ปุ่นและผู้สอนชาวไทย การสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาจึงมีแนวโน้มที่จะแบ่งรายวิชาที่รับผิดชอบระหว่างชาวญี่ปุ่นและชาวไทยอย่างชัดเจน หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในสถาบันที่ผู้เขียนสังกัดก็เช่นกัน ส่วนใหญ่มอบหมายให้ชาวไทยสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจ เช่น ไวยากรณ์ การอ่าน การแปล การล่าม เป็นต้น ส่วนชาวญี่ปุ่นรับผิดชอบรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติ หรือรายวิชาที่ต้องพิจารณาความถูกต้อง ความเป็นธรรมชาติของภาษา เช่น การฟัง-พูด (หรือการสนทนา) การเขียน เป็นต้น สำหรับภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยธรรมเนียมผู้สอนชาวไทยจะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการอธิบาย ไวยากรณ์ ความหมายของคำศัพท์ หรือเนื้อเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติทั่วไปในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนกับผู้เรียนใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่เหมือนกัน ส่วนผู้สอนชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสื่อสารกับผู้เรียน

จากการสำรวจสภาพการณ์การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ โดยเจแปนฟาวน์เดชัน ในปี 2018 พบว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมี 77,323 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวญี่ปุ่น 16,252 คน หรือเท่ากับร้อยละ 21 จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศต่าง ๆ ผู้สอนส่วนใหญ่ คือ ชาวต่างชาติซึ่งไม่ได้พูดภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาแม่ ยิ่งไปกว่านั้น ในกรณีของมหาวิทยาลัยไทยยังประสบปัญหาการขาดแคลนครูเจ้าของภาษา อยู่เป็นระยะจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น อยู่ในพื้นที่เสี่ยง ห่างไกลความเจริญ (คุณิซุชิ สมชนะกิจ และคณะ, 2560) ขาดงบประมาณ ค่าตอบแทนต่ำ เป็นต้น กรณีของมหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยสังกัดเดิมเคยมีชาวญี่ปุ่นประจำอยู่ 4 คน อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา สาขามีชาวญี่ปุ่นปฏิบัติงานเพียง 1 คน ทำให้ไม่สามารถรับผิดชอบรายวิชาที่หลักสูตรมอบหมายให้ ได้ทั้งหมด การจ้างอาจารย์พิเศษก็มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ และอาจจะกระทบต่อเสถียรภาพของหลักสูตร ดังนั้นแนวทางแก้ปัญหาหนึ่ง คือ การพิจารณาเนื้อหาวิชาที่สามารถพัฒนา และรับผิดชอบโดยผู้สอนชาวไทยได้ โดยหนึ่งในนั้น คือ รายวิชาฟัง-พูด (หรือสนทนา) ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น

ในงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเชื่อและความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ครูภาษาญี่ปุ่นและบทบาทของผู้สอนโดยยุพกา พุกชุมมา และ ธิระ อินะงะชิ (2562) พบว่า สำหรับรายวิชาสนทนา ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนที่ต้องการให้ชาวญี่ปุ่นสอนเดี่ยวในวิชานี้ มีเพียงประมาณร้อยละ 48 ซึ่ง

เท่ากับจำนวนของผู้เรียนที่ต้องการให้สอนร่วมกันระหว่างชาวญี่ปุ่นและชาวไทย โดยเหตุผลน่าจะเป็นเพราะผู้เรียนวิตกกังวลว่าจะฟังไม่เข้าใจ หรือไม่สามารรถสื่อสารได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งผู้เรียนคิดว่าภาษาที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำคัญกว่าสัญชาติของผู้สอน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Kongjit and Yoshida (2012) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนชาวไทยเข้าใจข้อดีของผู้สอนชาวญี่ปุ่นและผู้สอนชาวไทย แต่ไม่ได้แบ่งแยกหน้าที่ออกจากกันอย่างชัดเจน โดยผู้เรียนสามารถเข้าใจแม้ผู้สอนจะอธิบายไวยากรณ์ด้วยภาษาญี่ปุ่น และไม่รู้สึกละอายที่จะเรียนการสนทนากับผู้สอนชาวไทย

จากผลวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้เรียนต่อรายวิชาสนทนาภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการศึกษาเพิ่มเติมว่า กรณีที่รายวิชาฟัง-พูด หรือสนทนาภาษาญี่ปุ่นสอนโดยชาวไทย ผู้เรียนจะมีปฏิกิริยา และความคิดเห็นอย่างไร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาเชิงปฏิบัติเหล่านี้โดยผู้สอนชาวไทยต่อไป

2. กรอบแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยครูเจ้าของภาษา (NT) หรือครูชาวต่างชาติ (NNT) สัมพันธ์กับข้อดี และข้อด้อยของทั้งสองฝ่าย Abe and Yokoyama (1991) ได้สรุปข้อดีของครูชาวต่างชาติไว้ 3 ข้อ ได้แก่ (1) การมีภาษาแม่เดียวกับผู้เรียนทำให้สามารถอธิบายภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ภาษาแม่ หรือสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาญี่ปุ่นและภาษาแม่ (2) การมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมตรงกับผู้เรียน ทำให้ครูชาวต่างชาติรู้และเข้าใจความคิด ความสนใจ สไตล์การเรียนรู้ จึงสามารถให้คำปรึกษาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Kaiser (1995) ซึ่งมองว่าครูชาวต่างชาติสามารถใช้ภาษาแม่อธิบายหลักไวยากรณ์ หรือแปล รวมถึงอธิบายวัฒนธรรมญี่ปุ่นได้อย่างละเอียด และ (3) การมีประสบการณ์ในฐานะผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน ทำให้เข้าใจความยากลำบากหรือปัญหาอุปสรรคในการเรียน และให้คำแนะนำที่ดีได้ รวมถึงเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน อีกทั้งครูชาวต่างชาติยังเป็นเป้าหมายหรือต้นแบบสำหรับผู้เรียนซึ่งจะกลายเป็นแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ในขณะเดียวกัน ข้อด้อยของครูชาวต่างชาติ คือ ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่ยังไม่เพียงพอ ในทางกลับกัน ข้อดีของครูเจ้าของภาษา คือ การเป็นเจ้าของภาษา และข้อด้อย คือ การไม่รู้ภาษาแม่ของผู้เรียน จากข้อดีและข้อด้อยของทั้งสองฝ่ายข้างต้น การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ จึงมีแนวคิดการแบ่งบทบาทหน้าที่ โดยมักจะให้ครูเจ้าของภาษารับผิดชอบรายวิชาที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องหรือความเป็นธรรมชาติของภาษา เช่น การเขียน หรือ การสนทนา และครูชาวต่างชาติรับผิดชอบรายวิชาไวยากรณ์ หรือ วรรณคดีญี่ปุ่น เป็นต้น หรืออีกรูปแบบหนึ่ง

คือ จัดการเรียนการสอนแบบทีมที่ให้ครูชาวต่างชาติทำหน้าที่อธิบายไวยากรณ์ และให้ครูเจ้าของภาษาเป็นผู้ฝึกฝนการใช้ (Kaiser, 1995; Takahashi, 2019)

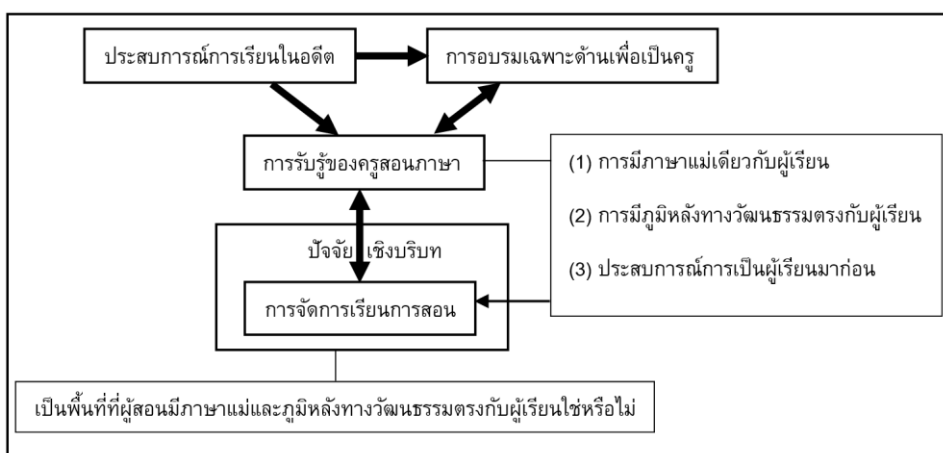
การที่ครูสอนภาษาจะสอนอะไร สอนอย่างไร หรือสอนด้วยภาษาใด สัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ โดย Sasajima and Borg (2009) ได้เสนอกรอบแนวคิด “กระบวนการและปัจจัยการรับรู้ของครูสอนภาษา” (言語教師認知の要素とプロセス) ประกอบไปด้วย ประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีต การอบรมเฉพาะด้านเพื่อเป็นครู ซึ่งสัมพันธ์กับการรับรู้ของครูสอนภาษา และนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนภายใต้ปัจจัยเชิงบริบท เช่น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จำนวนผู้เรียน นโยบายของสถานศึกษา เป็นต้น

“การรับรู้ของครูสอนภาษา” ตามการนิยามของ Sasajima and Borg (2009) หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของผู้สอน กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่อธิบายว่า การรู้อะไร เชื่อและคิดอย่างไร นำไปสู่การตัดสินใจเลือกวิธีหรือรูปแบบการสอนของครูสอนภาษา

Takahashi (2019) ขยายกรอบแนวคิดนี้ไปสู่การรับรู้ของครูสอนภาษาชาวต่างชาติ โดยมองว่า การมีภาษาแม่เดียวกับผู้เรียน การมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมตรงกับผู้เรียน และประสบการณ์การเป็นผู้เรียนมาก่อน เป็นส่วนหนึ่งของการรับรู้ ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูสอนภาษาชาวต่างชาติ ภายใต้เงื่อนไขของปัจจัยเชิงบริบทที่เป็นพื้นที่ที่ผู้สอนมีภาษาแม่และภูมิหลังทางวัฒนธรรมตรงกับผู้เรียนหรือไม่

แผนภาพที่ 1

กระบวนการและปัจจัยการรับรู้ของครูสอนภาษาชาวต่างชาติ (Takahashi, 2019, p.15, แปลโดยผู้เขียน)

Takahashi (2019) ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปว่า การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นซึ่งผู้เรียนและผู้สอนมีภาษาแม่และภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ครูชาวต่างชาติจะไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อดี 2 ข้อนี้ได้ ในกรณีนี้ ครูชาวต่างชาติจำเป็นต้องมีความพร้อมทั้งความรู้และทักษะด้านภาษาญี่ปุ่น ตลอดจนทักษะการสอนภาษาญี่ปุ่นไม่ต่างกับครูเจ้าของภาษา

การสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย สามารถใช้ประโยชน์จากข้อดีของการมีภาษาแม่และภูมิหลังทางวัฒนธรรมตรงกับผู้เรียน ผู้สอนชาวไทยจึงมักจะรับผิดชอบรายวิชาไวยากรณ์หรือวรรณคดีญี่ปุ่น ฯลฯ และอธิบายเนื้อหาที่เรียนด้วยภาษาไทย อย่างไรก็ตาม วิชาภาษาญี่ปุ่นที่อยู่ในหลักสูตรนานาชาติกำหนดให้ผู้สอนต้องอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ แม้ผู้เรียนจะเป็นชาวไทย ในกรณีนี้ ผู้สอนก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์โดยตรงจากข้อดีที่มีภาษาแม่ตรงกับผู้เรียนได้เช่นกัน ดังนั้น การเป็นครูสอนภาษา ไม่ว่าจะเป็นครูเจ้าของภาษาหรือครูชาวต่างชาติต่างมีสถานะเท่าเทียมกัน สิ่งสำคัญอยู่ที่คุณสมบัติของการเป็นครู มากกว่าภาษาแม่หรือภูมิหลังทางวัฒนธรรม

Okamoto (2010) ได้วิเคราะห์ความคิด ความเชื่อและแนวทางการสอนของครูเจ้าของภาษาและครูชาวต่างชาติ (ชาวจีน) ที่สอนร่วมกัน และพบว่า ผู้สอนชาวจีนมีความเชื่อว่าครูเจ้าของภาษาดีกว่า เพราะสามารถเป็นต้นแบบของการใช้ภาษาญี่ปุ่นที่ถูกต้อง แต่สำหรับครูเจ้าของภาษา ความเชื่อนั้นกลับกลายเป็นแรงกดดัน เพราะแม้แต่เจ้าของภาษาก็ไม่สามารถเลือกใช้ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างถูกต้องเสมอไป Okamoto ชี้ว่าสิ่งสำคัญของการเป็นครูสอนภาษาควรอยู่ที่การใช้ประโยชน์จากลักษณะเฉพาะของตัวเอง เลือกแนวทางการสอนที่เหมาะสมเพื่อสร้างชั้นเรียนที่มีคุณภาพ มากกว่าการตัดสินจากความเป็นเจ้าของภาษา

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนสนทนาหรือฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยผู้สอนชาวต่างชาติยังมีอยู่น้อยมาก จากการสืบค้น พบงานวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการสอนสนทนาภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยโดยผู้สอนชาวจีน และการศึกษาทัศนคติต่อการที่ผู้สอนใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนในประเทศไต้หวัน ดังนี้

Nagasaka and Kida (2011) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้สอนชาวจีนเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการสนทนาของผู้เรียนระดับชั้นกลางและสูง พบว่า ผู้สอนชาวจีนมักใช้วิธีให้ผู้เรียนท่องจำ แปล หรือพูดตามประโยคตัวอย่าง หรือบทอ่านในตำรา อย่างไรก็ตาม ผู้สอนเองก็ตระหนักเช่นกันว่าวิธีเหล่านี้ ไม่ใช่วิธีที่ช่วยพัฒนาทักษะการสนทนาภาษาญี่ปุ่นมากนัก ในทางกลับกัน กิจกรรมที่ผู้สอนคิดว่าช่วยพัฒนาทักษะการสนทนาภาษาญี่ปุ่น อาทิ การแสดงความคิดเห็น การอธิบาย หรือการรายงานเกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง การฝึกสนทนาโดยกำหนดบทบาทสมมุติ การลองแต่งบทสนทนาโดยอิสระ การพูด speech สด การสัมภาษณ์เกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งไม่ค่อยมีการฝึกปฏิบัติมากนัก เนื่องจากผู้สอนไม่รู้ว่าจะสอนอย่างไร

ไม่สามารถหาสื่อการสอนที่เหมาะสมจึงรู้สึกว่ายาก กล่าวคือ ถึงแม้การสอนสนทนาภาษาญี่ปุ่น โดยผู้สอนชาวจีนจะเป็นเรื่องปกติ แต่ก็ยังเป็นเรื่องยากสำหรับการสอนในระดับชั้นกลางและสูง

Yen (2003a, 2003b) ได้ศึกษาทัศนคติต่อการใช้ภาษาจีนกลางของผู้สอนในรายวิชาการสนทนาภาษาญี่ปุ่น พบว่า ในภาพรวมผู้สอนชาวจีนใช้ภาษาจีนกลางมากกว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่น ด้วยเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ “ช่วยสนับสนุนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้” และ “ด้วยระดับความสามารถของผู้เรียน ยังจำเป็นต้องใช้ภาษาจีนกลาง” โดยผู้สอนชาวจีนใช้ภาษาจีนกลางค่อนข้างบ่อยในภาคต้นปีการศึกษาที่ 1 อย่างไรก็ตาม ระดับการใช้ภาษาจีนกลางลดลงอย่างมีนัยสำคัญในภาคปลาย ด้านความคาดหวังของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนที่เรียนกับชาวจีนคาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาจีนกลาง มากกว่าผู้เรียนที่เรียนกับชาวญี่ปุ่น โดยผู้เรียนคาดหวังการใช้ภาษาจีนกลางจากผู้สอนชาวจีนมากที่สุด ในภาคต้น ปีการศึกษาที่ 1 แต่ความคาดหวังดังกล่าวลดระดับลงในภาคปลาย และค่อย ๆ ลดลงต่อเนื่องในชั้นปีที่สูงขึ้น กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนเข้าใจและสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ในระดับหนึ่งจะไม่ค่อยอยากให้ผู้สอนใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนอีกต่อไป โดยเฉพาะผู้เรียนที่จบชั้นต้นแล้ว ด้วยเหตุผลที่ว่า “เพื่อเป็นการกระตุ้น และฝึกทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่น” “เพราะเป็นวิชาสนทนาภาษาญี่ปุ่น” หรืออีกนัยหนึ่ง ผู้เรียนคิดว่าในรายวิชาการสนทนา ควรใช้ภาษาญี่ปุ่นหรือให้ความสำคัญกับการฝึกฟังและฝึกพูดภาษาญี่ปุ่น นอกจากนี้สำหรับผู้เรียนชั้นปีที่ 3 ยังให้เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่ “เพราะผู้เรียนจะติดการฟังภาษาแม่” “เพราะไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาแม่อีกต่อไป” การศึกษาของ Yen (2003a, 2003b) แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นตระหนักในความสำคัญของปริมาณตัวป้อน (input) ภาษาญี่ปุ่นที่ควรได้รับ

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ภรณ์ีย์ พินันโสติติกุล และ Yumiko Yamamoto (2562) ได้สำรวจทัศนคติของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนร่วมระหว่างผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ในรายวิชาฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น พบว่า ผู้เรียนพึงพอใจต่อการสอนร่วมในระดับมาก โดยคาดหวังให้ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างในการออกเสียง และคาดหวังให้ผู้สอนชาวไทยช่วยสร้างความเข้าใจในการใช้ภาษา นอกจากนี้ ยังคาดหวังให้ทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาญี่ปุ่น ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนในงานวิจัยนี้ ผู้สอนชาวไทยไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก เนื่องจากมีการแบ่งเนื้อหาและหน้าที่อย่างชัดเจน โดยชาวไทยทำหน้าที่สอนการฟังและอธิบายสำนวนภาษา จึงใช้ภาษาไทยในการบรรยาย แต่หากรายวิชาสนทนาสอนโดยชาวไทยเพียงลำพัง ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจความคาดหวังของผู้เรียนและพิจารณาปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยต่อไป

นอกจากนี้ ผลการศึกษาของอัษฎายุทธ ชุตริ (2012) และยุพกา พุกุขิม่า (2562) แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนชาวไทยยอมรับ และเชื่อมั่นในความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทยโดยเชื่อว่าผู้สอนชาวไทยก็สามารถเป็นต้นแบบที่ดีในการใช้ภาษาญี่ปุ่น จึงกล่าวได้ว่า

ผู้เรียนชาวไทยไม่ได้ยึดติดกับคำว่า “เจ้าของภาษา” สะท้อนให้เห็นจากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชาวไทยมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษามากกว่า ผู้สอนเจ้าของภาษา (พรเทพ คัชมาตย์, 2560) นอกจากนี้ ในงานวิจัยของศศิศา วิทยาจารย์ และ สมบูรณ์ พจน์ประสาธ (2019) ยังพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจที่เรียนภาษาอังกฤษกับผู้สอนชาวไทยมากกว่าที่จะเรียนกับเจ้าของภาษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนไม่ได้ประเมินผู้สอนจากสัญชาติหรือภาษาแม่ แต่ประเมินจากวิธีสอน ความรู้และประสบการณ์

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา กล่าวได้ว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยให้ความสำคัญกับวิธีการสอน และภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มากกว่าสัญชาติหรือภาษาแม่ของผู้สอน แม้การสอนร่วมกันระหว่างชาวญี่ปุ่นและชาวไทยจะเป็นรูปแบบที่ผู้เรียนประสงค์ แต่ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้และประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่น ขั้นต้นโดยผู้สอนชาวไทย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้เรียนชาวไทย ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานโดยผู้สอนชาวไทย²

4. นิยามคำศัพท์

4.1 “ความคาดหวัง”

Sullivan (2016) ระบุว่า ความคาดหวัง หมายถึงความเชื่อของผู้เรียนภาษาแต่ละคน ที่คิดว่าบางสิ่งควร (หรือไม่ควร) เป็นเช่นใด หรือมีรูปแบบใด แทนได้ด้วยคำว่า “ต้องการ...” งานวิจัยนี้อธิบาย “ความคาดหวัง” ว่า หมายถึง “ความรู้สึกนึกคิดที่แสดงถึงความต้องการ หรือความปรารถนาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยผู้สอนชาวไทย ในประเด็นเกี่ยวกับภาษาที่ผู้สอนใช้และกิจกรรมในชั้นเรียน”

---

² ผู้สอนชาวไทยในงานวิจัยนี้ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น จากสถาบัน การศึกษาในประเทศไทย เคยเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา 1 ปี สำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาโทและปริญญาเอกจากสถาบันการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น รวมระยะเวลาที่เคยศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ทั้งสิ้น 7 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับคุณสมบัติของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยส่วนใหญ่ในสถาบันการศึกษาระดับ อุดมศึกษา จึงถือเป็นตัวแทนของผู้สอนชาวไทยกลุ่มนี้ได้

4.2 “ความพึงพอใจ”

Wu et al. (2015) กล่าวว่า ทฤษฎีความพึงพอใจในการเรียนรู้ (learning satisfaction) หมายถึง ผลกระทบของกระบวนการที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ที่นักเรียนมีส่วนร่วม ทฤษฎีนี้มีจุดเริ่มต้นจากทฤษฎีความพึงพอใจของลูกค้ำซึ่งพัฒนาโดย Cardozo (1965) ผลการศึกษาของ Wu et al. (2015) พบว่า ความความพึงพอใจในการเรียนรู้ตามปัจจัย 5 ประการ ได้แก่ (1) วิธีการสอน (2) เนื้อหารายวิชา (3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (4) การบริการด้านธุรการ (5) ความสะดวกสบายในการเรียนรู้ ส่งผลกระทบต่อความต้องการที่จะเรียนต่อของผู้เรียน งานวิจัยนี้ขออนุญาต “ความพึงพอใจ” ว่า หมายถึง “ความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยผู้สอนชาวไทยในประเด็นของภาษาที่ผู้สอนใช้ และกิจกรรมรายวิชาซึ่งตรงกับปัจจัยที่ (1) วิธีการสอน และ (2) เนื้อหารายวิชาในงานของ Wu et al. (2015)

5. วิธีการวิจัย³

5.1 กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 1 จำนวน 26 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1” ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสะท้อนคิดโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรายวิชา “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1” โดยมีเนื้อหา 3 ตอน ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น เพศ อายุ ผลการสอบวัดระดับ JLPT ประสบการณ์การอาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น
- 2) คำถามปลายปิดเกี่ยวกับความคาดหวังต่อภาษาที่ผู้สอนใช้บรรยายในชั้นเรียน โดยให้เลือกระหว่างการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก หรือใช้ภาษาญี่ปุ่นควบคู่กับภาษาไทยพร้อมทั้งให้ระบุสัดส่วน และความคาดหวังต่อกิจกรรมรายวิชาโดยเลือกจากตัวเลือกที่มี ซึ่งกำหนดขึ้นจากการศึกษาดำรงเกี่ยวกับแนวทางการสอนสนทนาหรือการพูดภาษาญี่ปุ่น สอบถามจากผู้สอนชาวญี่ปุ่น รวมถึงพิจารณาจากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยเอง

³ ผลการตรวจสอบความซ้ำซ้อนในงานวิจัยนี้ปรากฏว่า 30% อัตราความซ้ำซ้อนดังกล่าวเกิดจากการต่อยอดงานวิจัยเดิมสู่การวิจัยที่มีมิติวิเคราะห์ใหม่โดยใช้แบบสอบถามชุดเดิมในงานวิจัยก่อนหน้านี้เป็นเครื่องมือ

3) คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1”

5.2.2 แบบบันทึกการสะท้อนคิด (reflection sheet) ซึ่งเป็นใบงานที่ให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเองโดยเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ กิจกรรมในชั้นเรียน ความรู้สึกและความคิดเห็นต่อสิ่งเหล่านั้น รวมถึงความคิดเห็นอื่น ๆ ที่ต้องการสื่อสารไปถึงผู้สอน

5.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ ดังนี้

1) ความคิดเห็นต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการจัดการเรียนการสอนโดยผู้สอนชาวไทย ซึ่งจัดทำขึ้นตามแนวทางของยุพกา พุกขิมา (2562) เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าหัวข้อคำถามครอบคลุมประเด็นการสำรวจ และสามารถเปรียบเทียบกับผลการศึกษาก่อนหน้าได้ โดยให้ประเมิน 1-5 ตามมาตราวัดของลิเกิร์ต⁴ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับได้แก่ “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” “น้อยที่สุด” รวมทั้งให้แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติมในคำถามปลายเปิดด้วย

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมรายวิชาและการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม

3) การประเมินพัฒนาการด้านการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นของตนเองโดยผู้เรียน

4) คำถามปลายเปิดเพื่อระบุความคิดเห็นอื่น ๆ และข้อความที่อยากบอก

5.3 การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ผล

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจความพร้อมในการเรียนรายวิชา “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1” ในช่วงแรก ให้ผู้เรียนเขียนรายงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเองโดยบันทึกลงในแบบบันทึกการสะท้อนคิดทุกสัปดาห์ และสำรวจผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 หลังเสร็จสิ้นการบรรยายครั้งสุดท้าย ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบด้วย t-test สำหรับข้อมูลจากแบบบันทึกการสะท้อนคิด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการจำแนกและจัดกลุ่มข้อความ

5.4 รายวิชา “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1”

รายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับ พ.ศ. 2560 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 1 โดยกำหนดคำอธิบายรายวิชาไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้ “การฟังและพูดขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน” กล่าวคือ รายวิชานี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการฟัง การพูด รวมถึงการสนทนาในระดับขั้นต้น เพื่อเป็นพื้นฐานต่อยอดไปยัง

---

⁴ ผู้วิจัยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2539) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึง “มากที่สุด” 3.51-4.50 หมายถึง “มาก” 2.51-3.50 หมายถึง “ปานกลาง” 1.51-2.50 หมายถึง “น้อย” 1.00-1.50 หมายถึง “น้อยที่สุด”

รายวิชาที่สูงขึ้น รายวิชานี้เดิมรับผิดชอบโดยชาวญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามในปีการศึกษา 2563 หลักสูตรได้มอบหมายให้ชาวไทยสอน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงานของชาวญี่ปุ่น และเนื่องจากเป็นแนวปฏิบัติใหม่ จึงควรต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้เรียนต่อความเปลี่ยนแปลงนี้

5.4.1 ตำราที่ใช้

รายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 ปีการศึกษา 2563 เลือก ใช้ตำรา “kiite oboeru hanashikata nihongo namachuukei shochuukyuu hen 1” สำนักพิมพ์ Kuroshio shuppan ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ที่ผ่านการเรียนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น แต่คลังคำศัพท์ยังมีจำกัด และยังไม่สามารถอธิบาย หรือสื่อสารความรู้สึกของตัวเองได้ดีพอ อีกทั้งผู้เรียนยังจะได้ฝึกภาษาพูดที่เป็นรูปย่อ หรือรูปกันเองในภาษาญี่ปุ่นที่เป็นธรรมชาติ (Beuckmann et al., 2006, p. 4) โครงสร้างของตำรา ประกอบด้วย (1) warming-up (2) การฟังบทสนทนา (3) การฝึกฟังจับใจความ (4) ส่วนที่สำคัญ (5) คำศัพท์ และสำนวนเพิ่มเติม (6) บทบาทสมมติ โดยผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟัง และการสนทนาเป็นหลัก

5.4.2 การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในชั้นเรียน

ผู้สอนนำเสนอผลสำรวจความคาดหวังของผู้เรียนในคาบเรียนที่สอง พูดคุย อภิปราย ร่วมกันเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การใช้ภาษาเป้าหมาย และการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ข้อสรุปที่ได้ คือ ผู้สอนจะจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมเป็นฐาน (activity-based learning) ควบคู่ไปกับการใช้ตำราเป็นสื่อการสอน และกำหนดให้ผู้เรียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมถึงปัญหา อุปสรรคในการเรียนรู้ทุกสัปดาห์เพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งถือว่าการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ทั้งนี้ เนื่องจากรายวิชานี้เป็นวิชาฟัง-พูด (สนทนา) ภาษาญี่ปุ่นตัวแรกสำหรับผู้เรียนในหลักสูตร ผู้สอนจึงเน้นที่จะจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกอยากพูด กล่าวที่จะสื่อสาร ความถูกต้องของภาษา จึงมีความสำคัญรองลงมา สำหรับข้อผิดพลาดของผู้เรียน ผู้สอนจะแก้ไขโดยพูดประโยคใหม่ที่ถูกต้องซึ่งจัดเป็นการแก้ไขโดยอ้อม (implicit error correction) หรือถามกลับ หรือให้พูดซ้ำ กรณีที่ไม่เข้าใจ

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนออกแบบชั้นเรียนให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับต่อไปนี้

1) กิจกรรมอุ่นเครื่องต้นคาบเพื่อกระตุ้นสมองผู้เรียน ได้แก่การตั้งคำถาม การเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยผู้สอน เช่น กิจกรรม「先生についていろいろ質問しよう!」、「母の日に何をしたか」、「先生が洗車で大変になったこと」การเล่นเกมน ได้แก่「ジャンケンをして友だちを知ろう」、「20の扉」、「ワードウルフ」、「ワードヒント」、「スパイフォール」、「CHAYEN」ซึ่งเป็นเกมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทั้งการฟังและการพูด

2) กิจกรรม 「3 分間スピーチ」 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนพูด speech 3 นาที เกี่ยวกับเรื่องอะไรก็ได้ที่ตนเองสนใจ หรืออยากเล่าให้เพื่อนฟัง ระหว่างฟังการนำเสนอเพื่อนร่วมชั้นจะต้องเตรียมตั้งคำถามหรือเตรียมแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อ speech ของเพื่อน

3) การฝึกฟังข่าว 「NHK やさしいニュース」 จากเว็บไซต์ NHK <https://www3.nhk.or.jp/news/easy/> โดยผู้สอนเลือกข่าวปัจจุบันที่น่าสนใจ และไม่ยากเกินไปสำหรับผู้เรียน การฝึกทักษะการฟังเป็นการผสมผสานทั้งกระบวนการ top-down และ bottom-up เน้นการทำความเข้าใจประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง (การฟังแบบ top-down) โดยให้ผู้เรียนเขียนคำตอบลงใน worksheet และตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหาข่าวในบางจุดที่จำเป็น (การฟังแบบ bottom-up)

4) การเรียนเนื้อหาในตำรา “kiite oboeru hanashikata nihongo namachuukei shochuukyuuhen 1” โดยจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างของตำรา และเพิ่มเติมกิจกรรมการฝึกออกเสียงแบบชาโดว์ในการฝึกพูดตามบทสนทนาตัวอย่าง เพื่อเป็นฝึกฝนทั้งทักษะการออกเสียง ความเร็วและความคล่องในการพูดภาษาญี่ปุ่น ในลำดับสุดท้าย ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่งบทสนทนา ฝึกสนทนาตามบทบาทสมมุติ และนำเสนอการแสดงบทบาทสมมุติ ขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรม ผู้สอนเดินสังเกตการณ์ และให้คำแนะนำเป็นรายกลุ่ม

5.4.3 การใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในชั้นเรียน

เนื่องจากเป็นรายวิชาการฟัง-พูดและสนทนา ผู้สอนซึ่งเป็นผู้เขียนบทความนี้ จึงใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการบรรยายซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนพูดภาษาญี่ปุ่นในระดับความเร็วปกติของตนเอง พยายามไม่ใช้คำศัพท์ยาก แต่ถ้าเป็นคำที่ผู้เรียนไม่มีความหมาย ผู้สอนจะอธิบายด้วยภาษาญี่ปุ่นที่ง่ายขึ้น และเพิ่มเติมคำแปลภาษาไทยลงในสไลด์ที่ใช้บรรยาย

6. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

6.1 ผลสำรวจความพร้อมในการเรียนรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1

6.1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรจำนวน 26 คน เป็นเพศชาย 4 คน (ร้อยละ 15) และเพศหญิง 22 คน (ร้อยละ 85) ทุกคนมีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่น โดยร้อยละ 89 เป็นผู้ที่เรียนศิลป์ญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับประสบการณ์ไปญี่ปุ่น ผู้ที่ไม่เคยไปญี่ปุ่นมีจำนวน 10 คน (ร้อยละ 38) ผู้ที่เคยไปญี่ปุ่นมีจำนวน 16 คน (ร้อยละ 62) ในจำนวนนี้ 3 คนเป็นผู้ที่เคยอาศัยอยู่ระยะยาวประมาณ 1 ปีขึ้นไป ผู้ที่เคยไประยะสั้น 1-2 เดือน มีจำนวน 5 คน และ 1-2 สัปดาห์ มีจำนวน 8 คน สำหรับระดับภาษาญี่ปุ่น ผู้ที่เคยสอบ JLPT มีจำนวน 25 คน ในจำนวนนี้ 4 คน ผ่านระดับ N2 (ร้อยละ 15) 7 คน ผ่านระดับ N3 (ร้อยละ 27) 11 คน ผ่านระดับ N4 (ร้อยละ 42) 3 คน ผ่านระดับ N5 (ร้อยละ 12)

นอกจากนี้ เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนเรียงลำดับทักษะที่ชอบ และทักษะที่ตัวเองคิดว่าถนัด จาก 1 ถึง 4 ผลสำรวจพบว่า ด้านความชอบ ทักษะที่มีผู้เลือกมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 คือ ทักษะการฟัง ลำดับที่ 3 คือ ทักษะการอ่าน และ ลำดับที่ 4 คือ ทักษะการเขียน สำหรับทักษะการพูด ผู้ที่ตอบว่าชอบเป็นลำดับที่ 1, 2 หรือ 3 มีจำนวนใกล้เคียงกัน สะท้อนว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มชอบทักษะการฟังมากที่สุด แต่ไม่ค่อยชอบทักษะการเขียน สำหรับทักษะการพูดมีทั้งคนที่ชอบและไม่ชอบ ด้านความถนัด พบว่าทักษะที่มีผู้เลือกมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ทักษะการอ่าน ลำดับที่ 2 คือ ทักษะการฟัง ลำดับที่ 3 คือ ทักษะการพูด และ ลำดับที่ 4 คือ ทักษะการเขียน จึงกล่าวได้ว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบทักษะการฟังแต่บางคนอาจจะยังไม่ถนัด ทักษะการพูดมีทั้งผู้ที่ชอบและไม่ชอบ แต่ส่วนใหญ่ไม่ถนัด ทักษะการอ่าน ผู้เรียนส่วนใหญ่ถนัดแต่บางคนอาจจะไม่ชอบ สำหรับทักษะการเขียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบและไม่ถนัด

ตารางที่ 1

การจัดลำดับทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนตามความถนัดและความชอบ

ทักษะ จัดลำดับ	การฟัง		การพูด		การอ่าน		การเขียน	
	ชอบ	ถนัด	ชอบ	ถนัด	ชอบ	ถนัด	ชอบ	ถนัด
ลำดับที่ 1	10 (38%)	9 (35%)	7 (27%)	4 (15%)	9 (35%)	11 (42%)	0 (0%)	2 (8%)
ลำดับที่ 2	13 (50%)	9 (35%)	8 (31%)	3 (12%)	4 (15%)	7 (27%)	1 (4%)	7 (27%)
ลำดับที่ 3	1 (4%)	7 (27%)	7 (27%)	9 (35%)	11 (42%)	7 (27%)	7 (27%)	3 (12%)
ลำดับที่ 4	2 (8%)	1 (4%)	4 (15%)	10 (38%)	2 (8%)	1 (4%)	18 (69%)	14 (54%)

เมื่อให้ผู้เรียนประเมินระดับความสามารถด้านการฟัง การพูด และการสื่อสารด้วย ภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดถึงระดับมากที่สุด (1-5) พบว่า ผู้เรียนคิดว่าตัวเองมีทักษะดังกล่าวในระดับปานกลาง โดยทักษะการฟังมีค่าเฉลี่ย 2.96 ทักษะการสื่อสารมีค่าเฉลี่ย 2.81 และทักษะการพูดมีค่าเฉลี่ย 2.62 ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าการพูดเป็นทักษะที่ยากที่สุดสำหรับผู้เรียน

6.1.2 ผลสำรวจความคาดหวังต่อการใช้ภาษาของผู้สอนในชั้นเรียน

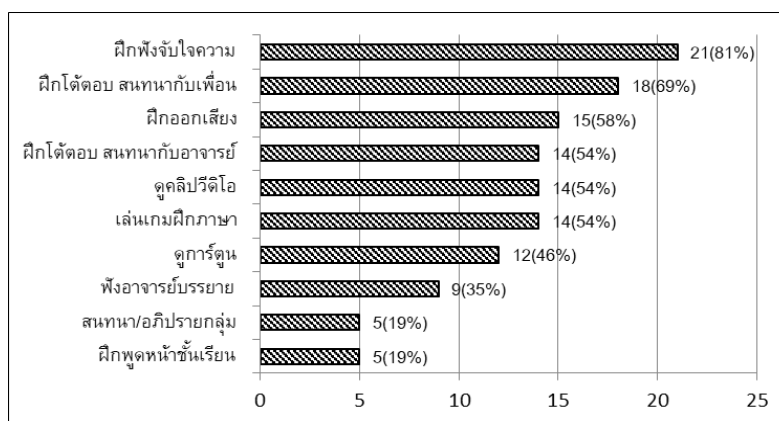
ผลการสำรวจพบว่า ผู้เรียนที่ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักขณะบรรยาย มี 19 คน (ร้อยละ 73) และผู้ที่ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นควบคู่กับภาษาไทยมีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 27) ไกล่เคียงกับผลสำรวจของยุพกา พุกขิมา และ ริกะ อินะนะชิ (2562) โดยสัดส่วนของการใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยที่ผู้เรียนคาดหวัง คือ เฉลี่ยร้อยละ 76 ต่อ 24 ซึ่งหมายความว่าในชั้นเรียน ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อเป็นตรวจสอบในเบื้องต้นว่าการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักของผู้สอน ไม่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงได้ทำการวิเคราะห์คำตอบในแบบบันทึกการสะท้อนคิดครั้งที่ 1 พบว่า ผู้ที่เข้าใจราว 90-100% มี 4 คน (ร้อยละ 15) ผู้ที่เข้าใจราว 70-80% มี 16 คน (ร้อยละ 62) และผู้ที่เข้าใจราว 50-60% มี 6 คน (ร้อยละ 23) กล่าวคือ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 77 เข้าใจเนื้อหาที่ผู้สอนบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่

6.1.3 ผลสำรวจความคาดหวังต่อกิจกรรมรายวิชา

ผลการสำรวจกิจกรรมรายวิชาที่ผู้เรียนคาดหวังซึ่งให้เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือกพบว่า หัวข้อที่ถูกเลือกมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ การฝึกฟังจับใจความ (ร้อยละ 81) ลำดับที่ 2 การฝึกโต้ตอบ/สนทนากับเพื่อน (ร้อยละ 69) ลำดับที่ 3 การฝึกออกเสียง (ร้อยละ 58) ลำดับที่ 4 การฝึกโต้ตอบ/สนทนากับอาจารย์ การดูคลิปวิดีโอ การเล่นเกมฝึกภาษา (ร้อยละ 54 เท่ากัน) ลำดับที่ 5 การดูการ์ตูน (ร้อยละ 46) ลำดับที่ 6 การฟังอาจารย์บรรยาย (ร้อยละ 35) ลำดับที่ 7 การสนทนา/อภิปรายกลุ่ม และ การฝึกพูดหน้าชั้นเรียน (ร้อยละ 19 เท่ากัน) จึงกล่าวได้ว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมเป็นฐาน (activity-based learning) มากกว่าเน้นการบรรยาย (lecture-based learning)

แผนภาพที่ 1

กิจกรรมรายวิชาที่ผู้เรียนคาดหวัง (หน่วย : คน)

6.2 ผลการวิเคราะห์แบบบันทึกการสะท้อนคิด

เพื่อตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนคิด (reflection sheet) เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคการเรียนรู้ทุกสัปดาห์ ในส่วนนี้จะขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ (1) ข้อความที่เป็นความรู้สึก หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และข้อความที่อยากบอก โดยใช้วิธีการจำแนกและจัดกลุ่มข้อความ และ (2) ระดับความเข้าใจต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน

ตารางที่ 2

ผลการจำแนกและจัดกลุ่มข้อความในแบบบันทึกการสะท้อนคิด (reflection sheet)

กลุ่มข้อความ	จำนวนข้อความ	อัตราส่วน
1. ความคิดเห็น ความประทับใจต่อผู้สอน	88	10.7%
2. การตระหนักถึงข้อจำกัดด้านทักษะภาษาญี่ปุ่นของตนเอง	110	13.3%
3. แรงจูงใจ/พัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง	393	47.6%
4. ความยาก/ความกังวล	63	7.6%
5. ความคิดเห็นต่อกิจกรรม และการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวม	55	6.7%
6. อื่น ๆ (ความคาดหวัง สิ่งที่ได้เรียนรู้ เรื่องราว/ ความคิดเห็นส่วนตัวที่อยากจะบอก ฯลฯ)	117	14.2%
รวม	826	100%

6.2.1 ความรู้สึกและความคิดเห็นในแบบบันทึกการสะท้อนคิด

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในแบบบันทึกการสะท้อนคิด (reflection sheet) จำนวน 13 ครั้ง ตลอด 15 สัปดาห์ของการจัดการเรียนการสอนโดยการจำแนกข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) ซึ่งหมายถึงการจำแนก จัดกลุ่มคำชุดหนึ่งให้อยู่ภายใต้คำอีกชุดหนึ่ง ซึ่งคำดังกล่าวนี้มีความหมายครอบคลุมคำชุดนั้น ๆ (เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2555) จากข้อความที่สกัดได้ 826 หน่วย สามารถจำแนกและจัดกลุ่มข้อความได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) ความคิดเห็น ความประทับใจต่อผู้สอน (2) การตระหนักถึงข้อจำกัดด้านทักษะภาษาญี่ปุ่นของตนเอง (3) แรงจูงใจ (เรียนสนุก อยากเรียน ชอบกิจกรรม ฯลฯ) และ พัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง (4) ความยาก/ความกังวล (5) ความคิดเห็นต่อกิจกรรม และการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม (6) อื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้เรียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนรู้หรือพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 หรือประมาณครึ่งหนึ่งของข้อความทั้งหมด ข้อความส่วนใหญ่ได้แก่ “เรียนสนุก” “ชอบกิจกรรม...” “ประทับใจกิจกรรม...” “รู้สึกกระตือรือร้น” “จะพยายาม” “รู้สึกที่ตัวเองทำได้ดีขึ้น” “รู้สึกว่า

พัฒนาการด้านการฟัง-พูดดีขึ้น” เป็นต้น ลำดับถัดไปที่ผู้เรียนกล่าวถึง คือ ความยากซึ่งสอดคล้องกับการระบุเกี่ยวกับความกังวลและข้อจำกัดของตนเอง รวมเป็นประมาณร้อยละ 20 ของข้อความทั้งหมด กล่าวคือ ผู้เรียนคิดว่าเนื้อหาของการเรียนบางอย่างมีความยาก และรู้สึกกังวลกับการทำไม่ได้ หรือทำได้ไม่ดีของตัวเอง เช่น “ฟังไม่ทัน” “ฟังไม่เข้าใจ” “แปลไม่ออก” “มีคำศัพท์ที่ยาก/ไม่รู้” “ไม่ถนัดการพูด” “ไม่ถนัดการฟัง” “กลัวพูดไม่ได้” “กังวลที่จะต้องถามหรือตอบเป็นภาษาญี่ปุ่น” “ไม่มั่นใจในภาษาญี่ปุ่นของตัวเอง” เป็นต้น ลำดับที่ 3 คือ ความคิดเห็นความประทับใจต่อผู้สอน คิดเป็นประมาณร้อยละ 11 ของข้อความทั้งหมด โดยปรากฏมากที่สุด ในครั้งแรกและครั้งสุดท้ายของการเรียนการสอน เช่น “ประทับใจอาจารย์ผู้สอนมากค่ะ ดุกระตือรือร้น พูดแบบใสแฉดตึงเยอะ ทำให้รู้สึกเรียนสนุก” “รู้สึก...ประทับใจที่จะได้เรียนกับอาจารย์เพราะคิดว่าคงสามารถทำให้ตัวเองนั้นพูดภาษาญี่ปุ่นเก่งขึ้น” “เรื่องที่น่าประทับใจคือ เวลาที่ครูตอบคำถามอย่างสนุกสนาน” “รู้สึกประทับใจที่คุณครูใช้ภาษาญี่ปุ่นในระดับที่ไม่ยากเกินไปในการพูดคุยในห้องเรียนทำให้สามารถพูดคุยกับคุณครูได้” “ชอบวิธีการพูดของอาจารย์ที่ทำให้ห้องเรียนไม่น่าเบื่อค่ะ” 「先生のたのしいことを話してうれしかったです。先生の日本語のスキルはすばらしいです」 “อาจารย์ทำให้วิชานี้เป็นวิชาที่อยากมาเรียน และสนุกไปกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจารย์ได้เตรียมไว้ให้นิสิตในทุก ๆ คาบครับ” 「...先生が勢よく気合い入れて話しましたので、先生の元気さってすごいなあと思いました」 เป็นต้น

สำหรับความคิดเห็นต่อกิจกรรม และการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม ได้แก่ “ทำให้เคยชินกับการเรียนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก” “ฟังเพื่อนพูดสปีช กับเล่นเกมตอบ 15 คำถามกับเพื่อน ทำให้ได้พูดภาษาญี่ปุ่นเยอะดีครับ” “รู้สึกว่า shadowing เป็นวิธีการฝึกพูดภาษาญี่ปุ่นอีกวิธีหนึ่งที่ได้ผล” “กิจกรรมถามตอบคำถามกับเพื่อน ทำให้ได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น บางครั้งก็ได้ยินคำตอบที่คาดไม่ถึง รวมไปถึงคำศัพท์ใหม่ๆ” “การฟัง NHK やさしいニュース ก็ได้ฝึกฝนการฟังดีมากค่ะ” “การเล่นเกมนั้นสนุกมาก และได้ใช้ทักษะในการคุยมาก” “เกม วอร์ดฮินท์ ทำให้ได้ฝึกสื่อสารภาษาญี่ปุ่นกับเพื่อนในกลุ่ม” “ได้เล่นเกมใหม่ ๆ กับเพื่อนก็รู้สึกสนุก และได้ประโยชน์ค่ะ” 「いつもやさしいニュースを聞くときに、たくさんあたらしいことを勉強できると思います。あたらしいことばもたくさんあって、聴解も練習できると思います」、「先生の生活について全部日本語で話して、とても良かったです。日本語を聞いたり、話したりして、めっちゃ面白かったです」、「みんなの3分間スピーチはすごかった。やはり自分と同じ趣味があるとクラスが盛り上がります」 เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปภาพรวมได้ว่า รายวิชาการศึกษาฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 มีเนื้อหาบางส่วนที่ยาก เช่น เนื้อหาของข่าว หรือคำศัพท์ใหม่ที่ไม่เคยได้ยิน ผู้เรียนบางคนที่ไม่คุ้นเคยกับการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นในการเรียนระดับมัธยมศึกษาจะรู้สึกกังวลกับการฟังไม่ทัน ฟังไม่เข้าใจและกังวลกับการพูด (ถาม-ตอบ) เป็นภาษาญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนมองว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การพูด speech 3 นาที การฝึกฟังข่าว NHK EASY NEWS การฝึกออกเสียงแบบชาโดอิง มีความน่าสนใจ ทำให้รู้สึกสนุกและอยากมาเรียน นอกจากนี้ การได้เห็นความสามารถของเพื่อนทำให้มีกำลังใจที่จะ

พัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ความคิดเห็นของผู้เรียนในแบบบันทึกการสะท้อนคิด สอดคล้องกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมรายวิชา และการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมซึ่งพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (6.3.2) โดยผู้เรียนมีความเห็นว่ากิจกรรมในชั้นเรียนมีความหลากหลาย สนุกสนาน ทำให้รู้สึกอยากเรียน ในบรรยากาศชั้นเรียนที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง

ทั้งนี้ การสร้างชั้นเรียนที่สนุกสนาน ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย กล่าวได้ว่า ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยนอกจากเข้าใจความคาดหวังของผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความคาดหวังนั้น ผู้สอนควรต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสม ได้แก่ การเข้าใจ/เข้าถึง เอาใจใส่ผู้เรียน มีความร่าเริงแจ่มใส ช่างพูดช่างคุย มีความกระตือรือร้น รวมถึงควรเป็นต้นแบบในฐานะผู้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ (role model) ซึ่งจะกลายเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องการพัฒนาภาษาญี่ปุ่นของตนเองต่อไป

6.2.2 ระดับความเข้าใจต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน

ในแบบบันทึกการสะท้อนคิด ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองว่า เข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนใช้บรรยายในห้องเรียนระดับใด โดยให้เลือก 4 ระดับได้แก่ (1) เข้าใจประมาณ 90-100% (2) เข้าใจประมาณ 70-80% (3) เข้าใจประมาณ 50-60% (4) เข้าใจได้ไม่ถึง 50%

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนจำนวน 21 คน ที่ส่งแบบบันทึกการสะท้อนคิด ไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80 ของการเข้าเรียน พบว่า ร้อยละ 53 เข้าใจเนื้อหาที่ผู้สอนบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นประมาณ 70-80% และ ร้อยละ 27 เข้าใจประมาณ 90-100% จึงสรุปได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถเข้าใจในระดับดีแต่ก็ยังมีผู้เรียนอีกส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 14) ที่เข้าใจประมาณ 50-60% แม้จำนวนดังกล่าวจะลดลงโดยเฉพาะครั้งสุดท้ายที่ไม่มีผู้เลือกตอบแต่การดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มอ่อนยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้สอนต้องพิจารณาต่อไป

ตารางที่ 3

ระดับความเข้าใจต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน (หน่วย : คน)

ระดับความเข้าใจ	คาบเรียนที่													รวม	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
90-100%	3	5	6	4	5	4	5	6	6	7	9	7	7	74	27.1
70-80%	13	10	11	13	13	13	11	11	7	12	7	11	13	145	53.1
50-60%	5	6	3	3	3	1	5	3	1	2	3	2	0	37	13.6
ไม่ถึง50%	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0.4
n/a	0	0	1	0	0	3	0	1	7	0	2	1	1	16	5.9
														273	100

6.3 ผลสำรวจความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการฟัง-พูด ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1

6.3.1 ผลสำรวจความคิดเห็นต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทย

เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนชาวไทย ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามหลัก 2 ข้อ ได้แก่ (1) ความคิดเห็นต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักของผู้สอนชาวไทย ซึ่งประกอบด้วยคำถามย่อย 7 ข้อ โดยให้เลือกตอบ 1-5 ตามมาตราวัดของลิเคิร์ต และความคิดเห็นอื่น ๆ ในคำถามปลายเปิด (2) ความจำเป็นในการเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาไทยในชั้นเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

1) ความคิดเห็นต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทย

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4 สรุปได้ว่าผู้เรียนกลุ่มประชากรในรายวิชาการฟัง-พูด ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 พึงพอใจต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการบรรยายของผู้สอนโดยมีความคิดว่าการฟังผู้สอนสื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นทั้งคาบเป็นการช่วยฝึกทักษะการฟัง เช่นเดียวกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไต้หวันในงานวิจัยของ Yen (2003a, 2003b) อีกทั้งยังรู้สึกว่าการใช้ภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ในห้องเรียนเข้าใจง่าย และได้เรียนรู้จากภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ในห้องเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของอัมภายุทธ ชูศรี (2012) และ ยุพกา พุกขิมา (2562) ในทางกลับกัน ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รู้สึกเป็นภาระ รู้สึกแปลก หรือรู้สึกกังวลที่จะต้องฟังอาจารย์ชาวไทยบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นตลอดคาบเรียน

ตารางที่ 4

ความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักของผู้สอนชาวไทย

หัวข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลผล
1. การที่อาจารย์ชาวไทยสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก ช่วยฝึกทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่น	4.92	0.39	มากที่สุด
2. ท่านได้เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นจากภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ในห้องเรียน	4.81	0.49	มากที่สุด
3. ภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ในห้องเรียน เข้าใจง่าย	4.62	0.64	มากที่สุด
4. ท่านรู้สึกเป็นกังวล ที่ต้องฟังอาจารย์ชาวไทยสอนเป็นภาษาญี่ปุ่นตลอดคาบเรียน	2.04	1.15	น้อย
5. ท่านรู้สึกแปลกที่อาจารย์ชาวไทยสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก	1.65	0.89	น้อย
6. ท่านรู้สึกเป็นภาระที่ต้องฟังอาจารย์ชาวไทยสอนเป็นภาษาญี่ปุ่นตลอดคาบเรียน	1.27	0.72	น้อยที่สุด
7. การใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการสอนรายวิชา “การฟัง-พูด ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1” เหมาะสม	4.88	0.43	มากที่สุด

ทั้งนี้ ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนในคำถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

1. ประทับใจกับวิชานี้ อาจารย์ใจดี คอยอธิบายในส่วนที่ยากให้ฟังในรูปแบบของภาษาญี่ปุ่นที่เข้าใจง่าย (05F⁵)
2. สำหรับการสอนเป็นภาษาญี่ปุ่นทั้งหมด คิดว่าเป็นการฝึกที่ดี เมื่อมีคำที่ไม่รู้ อาจารย์ก็อธิบายเป็นภาษาญี่ปุ่นทำให้มีการจำศัพท์เป็นภาพตามจินตนาการตามที่อาจารย์อธิบาย (15M)
3. รู้สึกว่าวิชานี้ที่ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก และมันทำให้เราพัฒนาภาษาได้มากขึ้น (23F)
4. ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน อยากให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างง่ายในการอธิบายคำศัพท์ มากกว่าการใช้ภาษาไทย (24F)
5. โดยส่วนตัวคิดว่าการใช้ความเร็วและความยากของภาษาในระดับนี้ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน (25F)

2) ความจำเป็นในการเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาไทยในชั้นเรียน

ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการบรรยายตลอดจนจบรายวิชาการฟัง-พูด ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนยังคงต้องการให้ผู้สอนเพิ่มการใช้ภาษาไทยในชั้นเรียนหรือไม่ จึงได้สำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความจำเป็นในการเพิ่มปริมาณการบรรยาย หรือการสื่อสารด้วยภาษาไทยของผู้สอน พบว่า ผู้เรียน 21 คน ตอบว่าไม่จำเป็น (ร้อยละ 81) และผู้เรียน 5 คน (ร้อยละ 19) ตอบว่าจำเป็น โดยสัดส่วนการใช้ภาษาญี่ปุ่นต่อภาษาไทย คือ 88:12 น้อยกว่าการสำรวจก่อนเรียน ซึ่งมีสัดส่วน 76:24 จึงกล่าวได้ว่าประสบการณ์การเรียนผ่านการฟังภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการฟังภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจำนวนหนึ่งยังต้องการให้ผู้สอนเพิ่มการอธิบายด้วยภาษาไทย สะท้อนระดับความกังวลที่ค่อนข้างแตกต่างกันของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากคำเบี่ยงเบนมาตรฐานของหัวข้อ “ท่านรู้สึกเป็นกังวล ที่ต้องฟังอาจารย์ชาวไทยสอนเป็นภาษาญี่ปุ่นตลอดคาบเรียน” ที่สูงกว่าข้ออื่น ๆ ผู้สอนจึงควรมีข้อมูลและตระหนักรู้ว่าผู้เรียนคนใดเป็นผู้ที่มีความกังวลสูง เพื่อดูแล และให้การช่วยเหลือเฉพาะรายที่เหมาะสมต่อไป

6.3.2 ผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมรายวิชาและการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม

1) ความพึงพอใจต่อกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอน

ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการฟัง-พูด ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 5) ผู้เรียนคิดว่าผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย สนุกสนาน ทำให้รู้สึกอยากเรียน บรรยากาศใน

⁵ หมายถึงลำดับและเพศของผู้เรียน

ชั้นเรียนผ่อนคลายและเป็นกันเอง ผู้เรียนพึงพอใจต่อกิจกรรมรายวิชาในระดับ “มาก” ขึ้นไป
ทุกกิจกรรม โดยเฉพาะการพูด speech 3 นาที เป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุด
($\bar{X}=4.54$)

ตารางที่ 5

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมรายวิชาและการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม

หัวข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
การฝึกพูดตามบทสนทนาแบบชาโดอิ่ง	4.12	0.82	มาก
การฝึกบทสนทนาตามบทบาทสมมุติ (role play) และ นำเสนอหน้าชั้นเรียน	4.23	0.71	มาก
การฝึกฟังข่าว NHK EASY NEWS	4.27	1.00	มาก
การเรียนรู้ผ่านตำรา (การเรียนรู้คำศัพท์, การฟังจับ ใจความ, การ Dictation, การฝึกแต่งบทสนทนา)	4.35	0.63	มาก
การเล่นเกม	4.50	0.91	มาก
การเขียนสะท้อนคิด (reflection sheet)	4.50	0.81	มาก
การพูด speech 3 นาที	4.54	0.65	มากที่สุด
กิจกรรมในชั้นเรียนมีความหลากหลาย	4.62	0.64	มากที่สุด
กิจกรรมในชั้นเรียนสนุกสนาน ทำให้รู้สึกอยากเรียน	4.69	0.62	มากที่สุด
บรรยากาศในชั้นเรียนผ่อนคลาย เป็นกันเอง	4.77	0.43	มากที่สุด
ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชา “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1”	4.69	0.55	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก
และการจัดกิจกรรมชั้นเรียนที่หลากหลาย สนุกสนาน ในบรรยากาศชั้นเรียนที่ผ่อนคลาย ทำให้
ผู้เรียนรู้สึกพึงพอใจในระดับสูง ทั้งนี้ ผู้วิจัยมองว่า การที่ผู้สอนเป็นชาวไทยจะยังคงสามารถ
ใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากการมีภาษาแม่และภูมิหลังทางวัฒนธรรมตรงกับที่ผู้เรียน กล่าวคือ
ประการที่หนึ่ง นอกจากการพูดภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก ผู้สอนยังสามารถจัดทำสื่อการเรียนการสอน
เช่น สไลด์ที่ใช้บรรยาย เอกสารประกอบการเรียน หรือการเขียนสะท้อนคิดเป็นภาษาไทย หรือ
เพิ่มคำอธิบายหรือคำแปลภาษาไทย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและทำให้ผู้เรียนรู้สึกอุ่นใจ
เพราะหากจำเป็นก็ยังมีภาษาไทยให้ดู หรือสื่อสารกับผู้สอนเป็นภาษาไทยได้ ประการที่สอง
ผู้เรียนสามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนพูดได้ง่ายตามการระบุของยุพกา พุกขิมา (2562)
เพราะแม้ผู้สอนจะพูดภาษาญี่ปุ่น แต่ก็อาจมีบางส่วนที่แปลมาจากภาษาแม่ ทำให้เกิดความหมาย

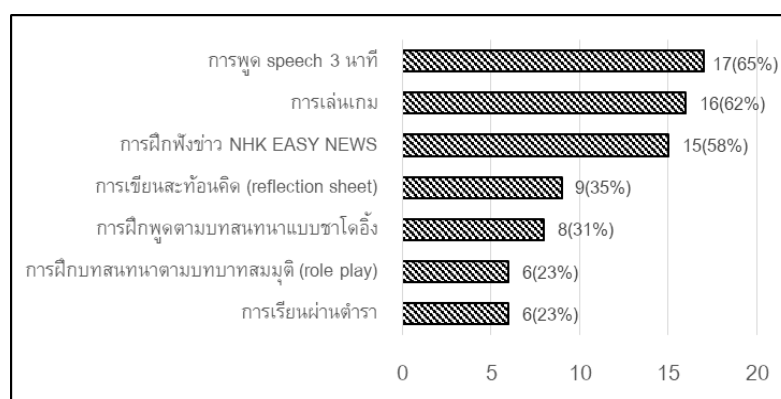
สิ่งที่ต้องการจะสื่อได้ง่ายจากระบบความคิดพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ เพราะไม่ใช่เจ้าของภาษา ในกรณีที่ผู้สอนชาวไทยนึกคำศัพท์เฉพาะบางคำไม่ออกหรือคำศัพท์ที่ต้องการใช้ยากเกินไป ก็จะสามารถอธิบายด้วยคำศัพท์ที่ง่ายกว่าแทนการใช้คำศัพท์เหล่านั้น จึงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

2) กิจกรรมที่ชอบ⁶ และกิจกรรมที่คิดว่ามีประโยชน์

เมื่อให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมที่ชอบมากที่สุด และกิจกรรมที่คิดว่ามีประโยชน์มากที่สุด เพียง 3 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนชอบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) การพูด speech 3 นาที (ร้อยละ 65) (2) การเล่นเกม (ร้อยละ 62) และ (3) การฝึกฟังข่าว NHK EASY NEWS (ร้อยละ 56) จึงกล่าวได้ว่า ผู้เรียนชาวไทยชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้รู้สึกสนุก หรือเป็นกิจกรรมที่ได้ฝึกทักษะหรือพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ Boonserm (2012) ที่พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีแนวโน้มชอบกิจกรรมชั้นเรียนที่สูง และได้ประโยชน์ สะท้อนความเชื่อของผู้เรียนที่ว่า ชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดีควรเป็นชั้นเรียนที่ผ่อนคลาย สนุกสนาน ครูสอนเข้าใจง่าย และได้เพิ่มพูนความรู้ภาษาญี่ปุ่น (ยุพกา พุกขิมา และ ริกะ อินะงะชิ, 2562)

แผนภาพที่ 2

กิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ (หน่วย : คน)

สำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนคิดว่ามีประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การฝึกฟังข่าว NHK EASY NEWS (ร้อยละ 92) (2) การฝึกพูดตามแบบชาโดว์ (ร้อยละ 54) และ (3) การพูด speech 3 นาที (ร้อยละ 46) กล่าวคือ ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะประเมินกิจกรรมที่ช่วยฝึกฝน และพัฒนาทักษะการฟัง การพูด หรือการสนทนาว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ในทางกลับกัน

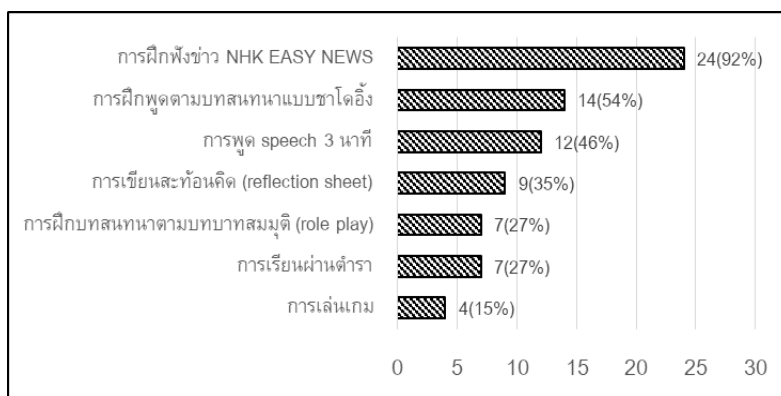
⁶ ผู้วิจัยใช้คำว่า “ชอบ” (preference) ในความหมายของการนิยมหรือชื่นชอบที่จะทำสิ่งนั้น ๆ ด้วยเหตุผลของแต่ละบุคคล และใช้คำว่า “พึงพอใจ” (satisfaction) ในความหมายของการประเมินความรู้สึกหลังจากที่ได้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ผู้ที่ตอบว่า การเล่นเกมมีประโยชน์ มีเพียง 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15 จึงกล่าวได้ว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนชอบกับที่ผู้เรียนคิดว่ามีประโยชน์อาจไม่สอดคล้องกันเสมอไป อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เรียนที่ปรากฏในตารางที่ 5 และจากประสบการณ์ที่ใช้เกมเป็นหนึ่งกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นมาตลอด ผู้วิจัยคิดว่าการเล่นเกมยังคงเป็นกิจกรรมที่ดีสำหรับสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน และสร้างบรรยากาศของชั้นเรียนที่ดี

นอกจาก 3 กิจกรรมข้างต้น ผลการสำรวจพบว่าการเขียนสะท้อนคิด เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจำนวนไม่น้อย (ร้อยละ 35) ตอบว่า “ชอบ” และคิดว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีค่าสูงสุดเท่ากับการเล่นเกม การเขียนสะท้อนคิดน่าจะเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเติมเต็ม และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

แผนภาพที่ 3

กิจกรรมที่ผู้เรียนคิดว่ามีประโยชน์ (หน่วย : คน)

6.3.3 การประเมินพัฒนาการด้านการฟัง-พูด ภาษาญี่ปุ่นของตนเองโดยผู้เรียน

เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 โดยผู้สอนชาวไทย ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณได้พัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเรียน ผู้วิจัยให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากน้อยไปหามาก ใน 3 หัวข้อ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด และทักษะการโต้ตอบสื่อสาร เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเรียนพบว่า ผู้เรียนประเมินตนเองสูงขึ้นในทุกทักษะ โดยประเมินทักษะการฟังมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$) รองลงมา คือ ทักษะการโต้ตอบสื่อสาร ($\bar{X}=3.85$) และทักษะการพูด ($\bar{X}=3.65$) ตามลำดับ จากการทดสอบด้วย t-test พบว่า การประเมินหลังเรียนจบรายวิชามีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกทักษะ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับความคิดเห็นต่อหัวข้อคำถาม “การที่อาจารย์ชาวไทยสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก ช่วยฝึกทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่น” ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.92 จึงกล่าวได้ว่าการที่ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เป็นการเพิ่มปริมาณตัวป้อน (input) และช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 6

การประเมินทักษะการฟัง การพูด และการโต้ตอบสื่อสารก่อนและหลังเรียน

ทักษะที่ประเมิน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ค่า t-test	ระดับนัยสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ทักษะการฟัง	2.96	0.72	4.55	0.75	8.7469	0.001***
ทักษะการพูด	2.62	0.57	3.65	1.16	4.2625	0.001***
ทักษะการโต้ตอบสื่อสาร	2.81	0.63	3.85	1.23	4.6416	0.001***

ทั้งนี้ ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการได้ฝึกฝน หรือพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นในคำถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

1. ถึงจะรู้สึกว่าการฟังอาจารย์ไม่ได้ 100% แต่ถ้าเทียบกับคาบแรก ถือว่าดีขึ้นมาก ๆ ค่ะ (01F)
2. ...แต่ว่าพอเรียนไปเรื่อย ๆ ก็เริ่มชินมากขึ้น ได้ทักษะการฟังมากขึ้นจริง ๆ (04F)
3. รู้สึกว่ามีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นมากขึ้นในการสื่อสารภายในคลาส ฝึกการสื่อสารการฟัง และทักษะอื่น ๆ จนพัฒนาขึ้นมากกว่าเก่า (05F)
4. ได้ฝึกฟังภาษาญี่ปุ่นเยอะขึ้นมากเลยครับ (06M)
5. ที่แรกกังวลมากว่าจะตามไม่ทัน เพราะทักษะในการฟังและสนทนาโต้ตอบค่อนข้างต่ำ แต่พอเรียนไปสักพักแล้วเริ่มปรับตัวได้และพัฒนาขึ้นมากเลยคะ รู้สึกได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น (11F)
6. ตอนมัธยมไม่ค่อยได้ฝึกฟังหรือพูดเลยคะ พอเรียนวิชานี้ได้ฝึกฟังและพูดก็รู้สึกสนุก แม้จะประหม่าบ้าง แต่ก็รู้สึกสนุกและได้พัฒนา (14F)
7. รู้สึกว่าวิชานี้ยากมากคะ แต่ในขณะที่เดียวกันก็รู้สึกพัฒนาตัวเองไปด้วย รู้สึกว่าตัวเองมีเรื่องให้ฝึกอีกเยอะจนรู้สึกไม่มีเวลามานั่งว่างเฉย ๆ เลยคะ (17F)
8. ได้ฝึกพูดภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น จากที่เมื่อก่อนไม่ได้ฝึกพูด ทั้งกิจกรรมพูด speech 3 นาที เล่นเกมกับเพื่อนในชั้นเรียน และกิจกรรมถามตอบกับเพื่อน และยังได้ฝึกการฟังภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างดี รู้สึกว่าเป็นวิชาค่อนข้างยาก แต่พอได้เรียนแล้วสนุกมาก ๆ เลยคะ และรู้สึกว่าพูดภาษาญี่ปุ่นได้คล่องขึ้นด้วยคะ (18F)

9. เป็นวิชาที่ได้ฝึกฝนด้านการฟังและพูด...ถึงจะรู้สึกยากและลำบากกับพาร์ทฟัง
ทั้งจาก やさしいニュース เป็นต้น แต่ก็รู้สึกที่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการฝึกฟังทุก ๆ
สัปดาห์ค่ะ (19F)

10. หนูรู้สึกว่า การฟังของตัวเองพัฒนาขึ้นมาก ๆ ถึงแม้จะไม่ได้ถึงขั้นฟังออกทุกคำ
แต่ก็สามารถจับใจความได้ (20F)

11. ในเรื่องของ การเรียนการสอนเอง ผมก็ได้ฝึกทั้งทักษะการพูด การฟัง การสื่อสาร
(หลัก ๆ จะเป็นการฟังซะเยอะ) (22M)

12. รู้สึกว่าวิชาที่ดีที่ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก และมันทำให้เราพัฒนาภาษาได้มากขึ้น
(23F)

13. ได้ฝึกการฟังบทสนทนาภาษาญี่ปุ่น (ในบทเรียน) ส่วนตัวฉันไม่ถนัดบทสนทนา
ภาษาญี่ปุ่น ไม่เข้าใจภาษาพูดหลาย ๆ คำ แต่ได้ฝึกในคาบเรียนแล้วรู้สึกว่ามีพัฒนาการขึ้นมา
(24F)

14. โดยส่วนตัวคิดว่าการใช้ความเร็วและความยากของภาษาในระดับนี้ ทำให้ผู้เรียน
มีความกระตือรือร้นในการเรียน และได้พัฒนาการฟังขึ้นมากค่ะ (25F)

15. ...แต่พอเรียนไปเรื่อย ๆ ก็สนุกมากค่ะ แล้วก็รู้สึกว่าตัวเองได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ
มาก...ถึงจะมีจุดที่ยากอยู่บ้าง เช่นการฟังข่าว แต่ก็ยังเป็นโอกาสที่ดีมาก ๆ ค่ะ แค่มานั่งในห้องเรียน
และฟังภาษาญี่ปุ่นแบบนี้ ก็รู้สึกว่าตัวเองน่าจะพัฒนาตัวเองได้แล้ว (28F)

7. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้เรียน
ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยผู้สอนชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า
ด้านความคาดหวังต่อการรู้ภาษาของผู้สอน ผู้เรียนร้อยละ 73 ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่น
เป็นหลัก และร้อยละ 27 ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นควบคู่กับภาษาไทยในสัดส่วนเฉลี่ย
ร้อยละ 76 ต่อ 24 สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียนที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวัง 3 อันดับแรกได้แก่
(1) การฟังจับใจความ (2) การฝึกสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน และ (3) การฝึกออกเสียง

ด้านความพึงพอใจพบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน
ในรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 ในระดับมากที่สุด กิจกรรมที่ผู้เรียนพึงพอใจมากที่สุด
3 อันดับแรก ได้แก่ การพูด speech 3 นาที การเล่นเกม และ การเขียนสะท้อนคิด ผู้เรียนส่วนใหญ่
คิดว่า บรรยากาศในชั้นเรียนผ่อนคลายเป็นกันเอง กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนมี
ความหลากหลาย สนุกสนาน ทำให้รู้สึกอยากเรียน ทั้งนี้ กิจกรรมที่ผู้เรียนชอบมากที่สุด ได้แก่
(1) การพูด speech 3 นาที (2) การเล่นเกม และ (3) การฝึกฟังข่าว ส่วนกิจกรรมที่ผู้เรียนคิดว่า

มีประโยชน์มากที่สุด คือ (1) การฝึกฟังข่าว (2) การฝึกพูดตามแบบชาวโตอิง และ (3) การพูด speech 3 นาที ตามลำดับ

สำหรับการใช้ภาษาของผู้สอนพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยเห็นด้วยมากที่สุดกับหัวข้อ “การที่อาจารย์ชาวไทยสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักช่วยฝึกทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่น” “การใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการสอนรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 เหมาะสม” “ท่านได้เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นจากภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ในห้องเรียน” และ “ภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ในห้องเรียนเข้าใจง่าย” เมื่อให้ผู้เรียนประเมินพัฒนาการด้านการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นของตนเองโดยเปรียบเทียบกับก่อนเรียน พบว่า ผู้เรียนประเมินตนเองสูงขึ้นในทุกทักษะ โดยมองว่าได้พัฒนาทักษะการฟังมากที่สุด รองลงมา คือ ทักษะการโต้ตอบสื่อสาร และทักษะการพูดตามลำดับ

ผลการวิจัยชี้ว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาด้านฟัง-พูด (สนทนา) ภาษาญี่ปุ่น ผู้เรียนไม่ได้ยึดติดว่าผู้สอนต้องเป็นเจ้าของภาษา หากแต่ภาษาที่ใช้บรรยายและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำคัญกว่า สอดคล้องกับมุมมองของผู้สอนชาวต่างชาติซึ่งมีประสบการณ์สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่ว่า “การเป็นครูสอนภาษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับสัญชาติ หรือภาษาแม่ แต่ผู้เรียนจะประเมินผู้สอนจากวิธีการสอน และการเป็นครูเจ้าของภาษาก็ไม่ใช่ข้อได้เปรียบเสมอไป” (Takahashi, 2015) เช่นเดียวกับที่ Okamoto (2010) ชี้ว่า สิ่งสำคัญของการเป็นครูสอนภาษาควรอยู่ที่การใช้ประโยชน์จากลักษณะเฉพาะของตนเอง เลือกแนวทางการสอนที่เหมาะสมเพื่อสร้างชั้นเรียนที่มีคุณภาพ มากกว่าการตัดสินจากความเป็นเจ้าของภาษา

สำหรับปัญหา และอุปสรรคในงานวิจัยนี้ได้แก่ ระดับความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียนที่มีตั้งแต่ระดับ N2-N5 จึงมีบางคนที่ไม่เข้าใจเนื้อหาที่ผู้สอนบรรยายในระดับปานกลาง (50-60%) การดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มอ่อนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้สอนต้องทบทวนและพิจารณาต่อไป

8. ข้อเสนอแนะ การใช้ประโยชน์และการต่อยอดงานวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เรียนประเมินการจัดการเรียนการสอนการฟัง-พูด (สนทนา) ภาษาญี่ปุ่นโดยผู้สอนชาวไทยในเชิงบวก และมีความพึงพอใจในระดับสูง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ และต่อยอดงานวิจัยดังต่อไปนี้

8.1 หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาควรพิจารณารายวิชาเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะรายวิชาด้านการฟัง-พูด (สนทนา) บางวิชาที่สามารถรับผิดชอบโดยผู้สอนชาวไทยได้ การลดการพึ่งพิงเจ้าของภาษา จะช่วยให้หลักสูตรสามารถรับมือกับสถานการณ์การขาดแคลนผู้สอนชาวญี่ปุ่นซึ่งมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบันจากสาเหตุหลายประการ เช่น ค่าตอบแทนและ

สวัสดิการที่ไม่จูงใจ ความต้องการผู้สอนที่เพิ่มมากขึ้นในประเทศญี่ปุ่น⁷ การเป็นพื้นที่เสี่ยง
ทุรกันดาร (คุนิซุเมะ สมชนะกิจ และคณะ, 2560) รวมทั้งปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 เป็นต้น

8.2 ผู้สอนชาวไทยที่จะรับผิดชอบสอนรายวิชาฟัง-พูด (หรือสนทนา) ภาษาญี่ปุ่น
ควรสำรวจความคาดหวังของผู้เรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่นการใช้ภาษาของผู้สอน กิจกรรมใน
ชั้นเรียน ฯลฯ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความคาดหวังดังกล่าว
 อีกทั้งจำเป็นต้องตระหนักถึงระดับความสามารถ และความเข้าใจของผู้เรียนเพื่อให้การดูแล
ช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มอ่อน นอกจากนี้ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสร้าง
ชั้นเรียนที่มีชีวิตชีวา จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสม อันได้แก่การเข้าใจเข้าถึง เอาใจใส่
ผู้เรียน มีความร่าเริงแจ่มใส ช่างพูดช่างคุย มีความกระตือรือร้น รวมถึงควรเป็นต้นแบบในฐานะ
ผู้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ (role model) ซึ่งจะกลายเป็นแรงจูงใจให้
ผู้เรียนพัฒนาภาษาญี่ปุ่นของตนเอง

8.3 การที่ผู้สอนชาวไทยจะละทิ้งความเคยชินเดิมๆ เปลี่ยนไปสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่น
เป็นหลักตามความคาดหวังของผู้เรียน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนความคิด หรือความเชื่อที่
เป็นปัจจัยขัดขวาง เช่น การเชื่อว่า ความถูกต้องทางภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่
ความรู้สึกกังวลหรือความรู้สึกว่าตนเองด้อยกว่า (Laohaburanakit et al., 2010) ทั้งนี้ ในทฤษฎี
ของผู้เขียน ไม่มีผู้ใช้ภาษาใดที่จะใช้ภาษานั้นได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบเสมอไป แม้กระทั่ง
ผู้ที่เป็นเจ้าของภาษาเอง บางครั้งก็ยังมีผิดพลาด หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ทั้งด้าน
คำศัพท์ ไวยากรณ์ และการออกเสียง แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้น คือ การฝึกใช้ และเรียนรู้จาก
ข้อผิดพลาดนั้น

8.4 งานวิจัยนี้เปรียบเทียบพัฒนาการด้านการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนจาก
การประเมินโดยตัวผู้เรียนเอง อย่างไรก็ตาม การทดลองจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป
ควรเพิ่มเติมวิธีประเมินที่เป็นวัตถุวิสัย เช่นการประเมินโดยแบบทดสอบการฟัง หรือการสอบ
วัดระดับทักษะการพูด เพื่อให้สามารถสรุปผลพัฒนาการด้านการฟัง-พูดของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน
และเป็นวัตถุวิสัยมากขึ้น

---

⁷ สามารถดูเพิ่มเติมใน https://www.u-can.co.jp/course/data/in_html/1450/column/column02.html,
<https://www.sanko-nihongo.com/column/juyou/>

เอกสารอ้างอิง/References

- คุณัญญ์ สมชนะกิจ, พจนา เดชสถิต, ทาชาญุฑิ คาภิชาภิ, และ ชวเลศ เทพประดิษฐ์. (2560). สภาพปัญหาและการปรับตัวของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 12(1), 181-205.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2539). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 2(1), 64-70.
- พรเทพ คัชมาตย์. (2560). การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษที่มีต่อความหลากหลายทางภาษาอังกฤษของโลก อาจารย์สอนภาษาอังกฤษที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา และอาจารย์เจ้าของภาษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ใน *มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, รายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการ (Proceedings) การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17* (น. 1225-1238). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ภรณ์ีย์ พินันโตติกุล และ Yumiko Yamamoto. (2562). ทักษะของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนร่วมระหว่างผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่น. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 9(2), 26-40.
- ยุพกา พุกขิม่า. (2562). ทักษะของผู้เรียนต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทยในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 9(1), 25-48.
- ยุพกา พุกขิม่า และ ริกะ อินะงะชิ. (2562). ความเชื่อ และความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ครูภาษาญี่ปุ่น และบทบาทของผู้สอน. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 9(2), 1-25.
- ศพิษา วิทาศรัย และ สมบูรณ์ พจน์ประสาท. (2019). การเปรียบเทียบความคิดเห็นและผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนกับอาจารย์เจ้าของภาษาและอาจารย์ชาวไทย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 12(6), 103-121.
- อัมภฤช ชูศรี. (2012). การใช้ภาษาญี่ปุ่นในการบรรยายโดยผู้สอนชาวไทย กรณีศึกษาการสอนวิชาเนื้อหาระดับกลางสูงในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารเจแปนฟาวนด์ชั่นกรุงเทพฯ*, 9, 139-144.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 17(1), 17-29.
- Abe, Y., & Yokoyama, N. (1991). Kaigai nihongokyooshi chookikenshuu no kadai: Gaikokujin nihongokyooshi no riten o ikashita kyoojuhoo o motomete. *Nihongo Kokusai Center Kiyoo*, 1, 53-74.

- Boonserm, S. (2012). Japanese language learners' perception toward "classroom activities" in case of Thailand university students: In perspective of "preference" "enjoyment" and "effectiveness". *Japanese Language Education Methods*, 19(2), 44-45. (in Japanese)
- Cardozo, R. (1965). An experimental study of customer effort, expectation and satisfaction. *Journal of Marketing Research*, 2(3), 244-249.
- Kaiser, S. (1995). The role of the non-native teacher in the teaching of Japanese: Towards the language classroom as a venue for intercultural education. *Journal of Japanese Language Teaching*, 10, 95-106.
- Kongjit, S., & Yoshida, N. (2012). Team Teaching ni okeru neetibu kyooshi to non-neetibu kyooshi no yakuwari buntan: Chiangmai daigaku shokyuu nihongo kurasu no taijin gakushuusha no kitai. *Japanese Language Education Bulletin Japan Foundation Bangkok*, 9, 129-138. (in Japanese)
- Laohaburanakit Katagiri, K., Iketani, K., Katagiri, J., & Nakayama, E. (2009, November). Experiences and Hon'ne of Thai teachers on collaboration with Japanese teachers in Japanese language education: With a special reference to the 'Accuracy-Focus' views of teaching [Paper presentation]. In Institute of Teacher Education Malaysia, *The 21st Century Approach to Japanese Studies Programmes Towards the Creation of a New Academic Network between Japan and Southeast Asia*, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Nagasaka, M., & Kida, M. (2011). Chuugoku no daigaku no nihongojugyoo ni okeru kaiwashidoo ni kansuru choosa: Chuu-Jookyuu reberu o taishoo to shita kyooshitsukatsudoo no jittai to kyooshi no ishiki. *The Japan Foundation Japanese-Language Education Bulletin*, 7, 43-57. (in Japanese)
- Okamoto, K. (2010). "Native" and "non-native" teachers' beliefs and their teaching practice in a team teaching situation. *Handai nihongo kenkyuu*, 22, 205-235. (in Japanese)
- Sullivan, C. (2016). Student Preferences and Expectations in English Classroom. *Gengobunka*, 52, 35-47.
- Sasajima, S., & Borg, S. (2009). *Gengo kyooshi ninchi no kenkyuu*. Kaitakusha.

- Shin, J. E. (2006). Nihon kokunai no hibogowasha nihongo kyooshi ni taisuru gakushuusha no henyoo: Waseda daigaku no shokyyu jissen o tooshite. *Kooza Nihongo Kyooiku*, 42, 60-81. (in Japanese)
- Takahashi, M. (2015). View of Japanese-language education in Japan by non-native teachers: Proposal for diversification of language teachers in multicultural symbiotic societies. *Journal for the Study of Japanese Language Education Practice*, 2, 104-113. (in Japanese)
- Takahashi, M. (2019). An overview of the cognition of non-native language teachers: Do they share their native languages and cultural backgrounds with students?. *Showajoshi daigaku daigakuin gengokyoiku komyunikeeshon kenkyuu*, 13, 1-17.
- Yokota, T. (2013). A Survey of foreign students' view towards Non-native Japanese language teachers in Japan. In University of Toronto, *2013 CAJLE Annual Conference Proceedings* (pp. 322-331). <https://www.cajle.ca/conference-proceedings/cajle2013-proceedings/> (in Japanese)
- Yen, H.-Y. (2003a). Opinions on Teacher's Use of the Mother Tongue in Japanese Conversation Classes in Universities in Taiwan: Based on the opinion poll among teachers and learners in different semesters. *Bulletin of the Department of Teaching Japanese as a Second Language, Hiroshima University*, 13, 59-66. (in Japanese)
- Yen, H.-Y. (2003b). Opinions on Teacher's Use of the Mother Tongue in Japanese Conversation Classes: from the result of questionnaire research at seven universities in Taiwan. *The bulletin of Japanese Curriculum Research and Development*, 25(4), 59-68. (in Japanese)
- Wu, Y.-C., Hsieh, L.-F., & Lu, J.-J. (2015). What's The Relationship Between Learning Satisfaction and Continuing Learning Intention?. *Procedia-Social and Behavioral Science*, 191, 2849-2854.